

บทที่ 3

วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและการดำเนินการทดลอง

3.1 วัสดุและสารเคมี

- 3.1.1 เม็ดโพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ (ค่าความถ่วงจำเพาะเท่ากับ 0.0921 กรัมต่อลูกบาศก์เมตร ค่าดัชนีการไหลเท่ากับ 0.50 กรัมต่อนาที)
- 3.1.2 ยางสังเคราะห์คลอโรพรีน
- 3.1.3 กระดาษ
- 3.1.4 โซเดียมซัลเฟตชนิดผง
- 3.1.5 กรดบอริกชนิดผง
- 3.1.6 เรซินจากบริษัทดาว์นเคมิกอลจำกัด ชนิด IRA120
- 3.1.7 น้ำดีไอออนไนซ์ (deionized water)
- 3.1.8 สารละลายโซเดียมคลอไรด์
- 3.1.9 สารละลายแคลเซียมซัลเฟต
- 3.1.10 สารละลายกรดซัลฟิวริก
- 3.1.11 สารละลายโซเดียมคาร์บอเนต
- 3.1.12 สารละลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์
- 3.1.13 สารละลายซีซีเอ็ม-137คลอไรด์ ความแรงรังสี 0.1358 ไมโครคูรีต่อมิลลิลิตร ณ วันที่ 29 มีนาคม 2539
- 3.1.14 สารละลายโคบอลต์-60ไนเตรต ความแรงรังสี 0.1356 ไมโครคูรีต่อมิลลิลิตร ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2539

3.2 อุปกรณ์

- 3.2.1 กระบอกลพลาสติก
- 3.2.2 กระบอกลดวงขนาดต่างๆ
- 3.2.3 แท่งแก้วคนสาร
- 3.2.4 หลอดทดลอง

- 3.2.5 ถุงมือยาง
- 3.2.6 เครื่องหลอมเม็ดพลาสติก
- 3.2.7 แบบที่ใช้ขึ้นรูปชิ้นงาน
- 3.2.8 เวอร์เนียร์คาร์ลิปเปอร์

3.3 เครื่องมือ

- 3.3.1 เครื่องวิเคราะห์แบบหลายช่องชนิดเคลื่อนย้ายได้ (Portable Multichannel Analyzer รุ่น 10 Plus) จากบริษัทแคนเบอร์รา จำกัด
- 3.3.2 อุปกรณ์กำเนิดไฟฟ้าแรงดันสูง (High Voltage Power Supply) จากบริษัทออร์เทค
- 3.3.3 อุปกรณ์ขยายสัญญาณ (Pre-Amplifier) จากบริษัทออร์เทค
- 3.3.4 หัววัดรังสีโซเดียมไอโอไดต์ขนาด 5 นิ้ว X 5 นิ้ว จากบริษัทออร์เทค
- 3.3.5 เครื่องทดสอบความต้านทานแรงดึงและความทนทานต่อแรงกด (Universal Testing Machine) จากบริษัทฮาวนฟีวล์รุ่น 100R
- 3.3.6 เครื่องอัดไฮดรอลิก
- 3.3.7 เตาอบสารตัวอย่าง
- 3.3.8 เครื่องชั่งสาร

3.4 การทดลอง

3.4.1 การเตรียมกาก (Waste preparation)

เนื่องจากเหตุผลทางด้านความปลอดภัยจากกัมมันตภาพรังสี และเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารรังสีบนเครื่องมือหลายชนิด จึงจำเป็นต้องดำเนินการวิจัยโดยมีภาคสองประเภท คือ กากกัมมันตรังสีจริงและกากกัมมันตรังสีจำลอง โดยทั้งสองชนิดจะมีคุณสมบัติเหมือนกัน ยกเว้นการมีรังสีเท่านั้น และกากกัมมันตรังสีจะใช้ในกรณีที่ต้องการทดสอบบางชนิด เช่น ในการทดสอบหาดัชนีการถูกชะล้าง (leach index) ส่วนที่ไม่มีกัมมันตรังสีจะใช้ในการทดสอบส่วนอื่นที่ไม่จำเป็นต้องมีกัมมันตภาพรังสี เช่น การทดสอบความทนทานต่อแรงกด (compressive strength) ความต้านทานแรงดึง (Tensile strength) ความทนทานต่อสารเคมี (Chemical resistant) เป็นต้น

3.4.1.1 การเตรียมกากกัมมันตรังสีจำลอง

กากประเภทนี้เตรียมขึ้นสำหรับใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ภาชนะที่ผลิตขึ้นเพื่อทดสอบคุณสมบัติต่างๆ ที่จำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ มีบางคุณสมบัติเท่านั้นที่ได้ถูกเลือกมาเป็นมาตรฐานในการทดสอบผลิตภัณฑ์ภาชนะที่ กากกัมมันตรังสีจำลองที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยชนิดต่างๆดังนี้

3.4.1.1.1 กากประเภทเถ้า (Ash waste) เป็นผลิตภัณฑ์สุดท้ายจากการบำบัดกากโดยวิธีการเผาซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้ในการบำบัดกากมากที่สุดวิธีหนึ่ง ส่วนประกอบของวัสดุประเภทต่าง ๆ ที่จะนำมาเผานั้นคือ

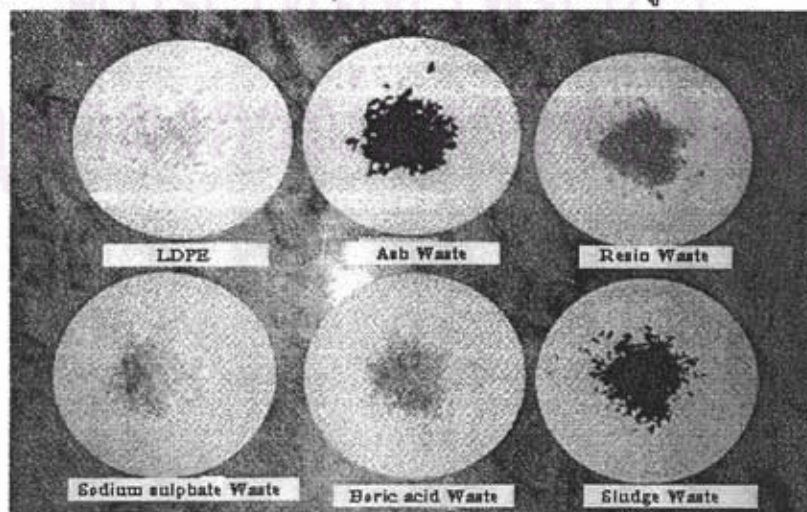
ส่วนประกอบ	เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก
กระดาษ	50 %
ยางสังเคราะห์	50%

ซึ่งเมื่อนำส่วนประกอบทั้งสองมาเผารวมกัน ในที่สุดก็จะได้เถ้าที่มีความหนาแน่นแบบบัลล์ประมาณ 0.24305 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร

3.4.1.1.2 กากประเภทเรซินที่ใช้แล้ว (Spent ion-exchange Resin) เป็นกากที่ได้จากกระบวนการบำบัดด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนไอออน ซึ่งก็เป็นวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ในการบำบัดกากอีกเช่นกัน สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้ได้นำเรซินชนิด Dowex IRA 120 ซึ่งเป็นกากจากห้องปฏิบัติการภายในภาควิชา มีความหนาแน่นแบบบัลล์เท่ากับ 0.8599 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร

3.4.1.1.3 กากประเภทสลัดจ์ (Activated Sludge) เป็นกากที่เป็นผลผลิตจากกระบวนการบำบัดหลายวิธี เช่น ตะกอนที่ได้จากการบำบัดโดยการตกตะกอน (Precipitation) ตะกอนที่ได้จากการบำบัดโดยการระเหย (evaporator) หรือจากการบำบัดโดยการทำ Flocculation และในงานวิจัยครั้งนี้ใช้ตะกอนที่ได้จากการตกตะกอนโดยสารส้มจากการประปานครหลวง เนื่องจากมีกระบวนการบำบัดเหมือนกันกับกระบวนการบำบัดที่ใช้ที่สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กองขจัดกากกัมมันตรังสี เพียงแต่ไม่มีกัมมันตภาพรังสีเจือปน ตะกอนแห้งสีน้ำตาลที่ได้มีความหนาแน่นมีค่าเท่ากับ 0.9611 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร

3.4.1.1.4 กากประเภทโซเดียมซัลเฟต (Sodium sulfate) และกากประเภทกรดบอริก (Boric acid) ทั้งสองชนิดเป็นกากที่ได้มาจากเตาปฏิกรณ์ในโรงไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์ ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย แต่ก็ทำการศึกษาไว้เพื่อเป็นแนวทางต่างๆต่อไป กากทั้งสองชนิดมีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว และมีความหนาแน่น 1.46 และ 1.44 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ตามลำดับ ลักษณะของกากชนิดต่างๆ ที่เตรียม จะแสดงให้เห็นดังรูปที่ 3-1

รูปที่ 3-1 ลักษณะของกากกัมมันตรังสีจำลองชนิดต่างๆ

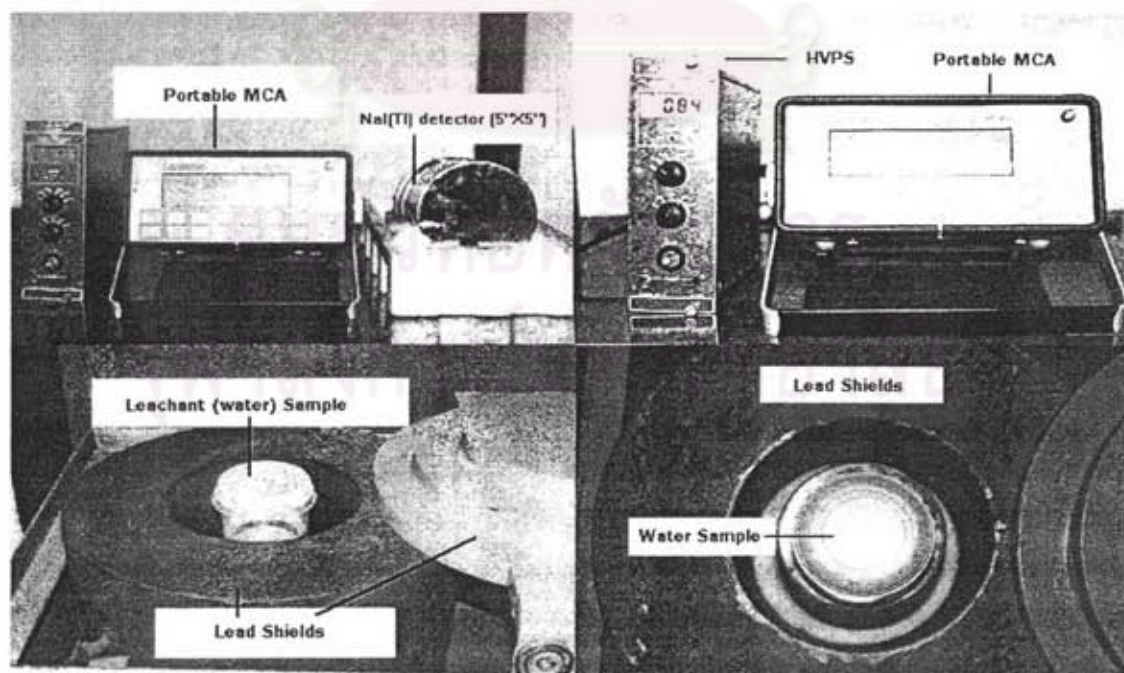
3.4.1.2 การเตรียมกากกัมมันตรังสี

กากกัมมันตรังสีชนิดนี้เตรียมจากกากกัมมันตรังสีจำลองในข้อ 3.4.1.1.1 3.4.1.1.2 3.4.1.1.3 และ 3.4.1.1.4 และทำการเติมสารกัมมันตรังสีลงในกากกัมมันตรังสีจำลองดังกล่าวข้างต้น ทำการวัดกัมมันตภาพรังสีของกากกัมมันตรังสีที่เตรียมขึ้นโดยใช้ระบบวัดในรูปที่ 3-2 สารละลายกัมมันตรังสีมาตรฐานที่ใช้คือ $^{137}\text{CsCl}_2$ และ $^{60}\text{CoNo}_3$ ผลการวัดกัมมันตภาพรังสีของกากที่เตรียมได้แสดงในตารางที่ 3-1 ข้างล่างนี้ ลักษณะที่มองเห็นของกากกัมมันตรังสีที่ผลิตขึ้นในส่วนนี้ แสดงในรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ตารางแสดงกัมมันตภาพรังสีของกากกัมมันตรังสีที่เตรียมได้จากการทดลอง

Waste Type	count	count	activity	at	remark
	Cs-137	Co-60	$\mu\text{Ci/gram}$	date/month/year	
Std.Cs-137 source	244545	-	0.1358,	29/03/1996	2*
Std. Co-60 source	-	1052196	0.1356	10/05/1996	0.2*
Boric acid	1988376	1120843	0.05498,0.0568	3/06/1996	20
Sodium sulfate	1121627	641173	0.01374,0.0707	3/06/1996	20
Spent resin	2231003	1198151	0.02737,0.0891	3/06/1996	20
Activated sludge	214096	1461523	0.04647,0.1183	1/07/1996	10
Incinerator ash	307905	911088	0.03114,0.2002	19/07/1996	5.5452

* หมายถึงมีหน่วยเป็นมิลลิลิตร

รูปที่ 3-2 ระบบวัดที่ใช้ในการวัดกัมมันตภาพรังสี

3.4.2 การเตรียมแบบที่ใช้ในการขึ้นรูป (Mold Preparation)

จากที่ได้กล่าวมาบ้างแล้วข้างต้นว่า การทดสอบคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์กาขยผนึกที่ผลิตขึ้นนั้นจะต้องประกอบด้วย การทดสอบความทนทานต่อแรงกด การทดสอบความต้านทานแรงดึง การทดสอบความทนทานต่อสารเคมี และการทดสอบความทนทานต่อการถูชะล้าง ซึ่งมีมาตรฐานในการทดสอบแตกต่างกัน ฉะนั้นการเตรียมชิ้นงานที่จะทดสอบสมบัติต่างๆ เหล่านี้จึงมีขนาดลักษณะรูปร่างต่างกัน วัสดุที่ถูกเลือกใช้เป็นแบบในการขึ้นรูปโพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำที่มีส่วนประกอบของกากผสมอยู่ จะต้องมึคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้งาน ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

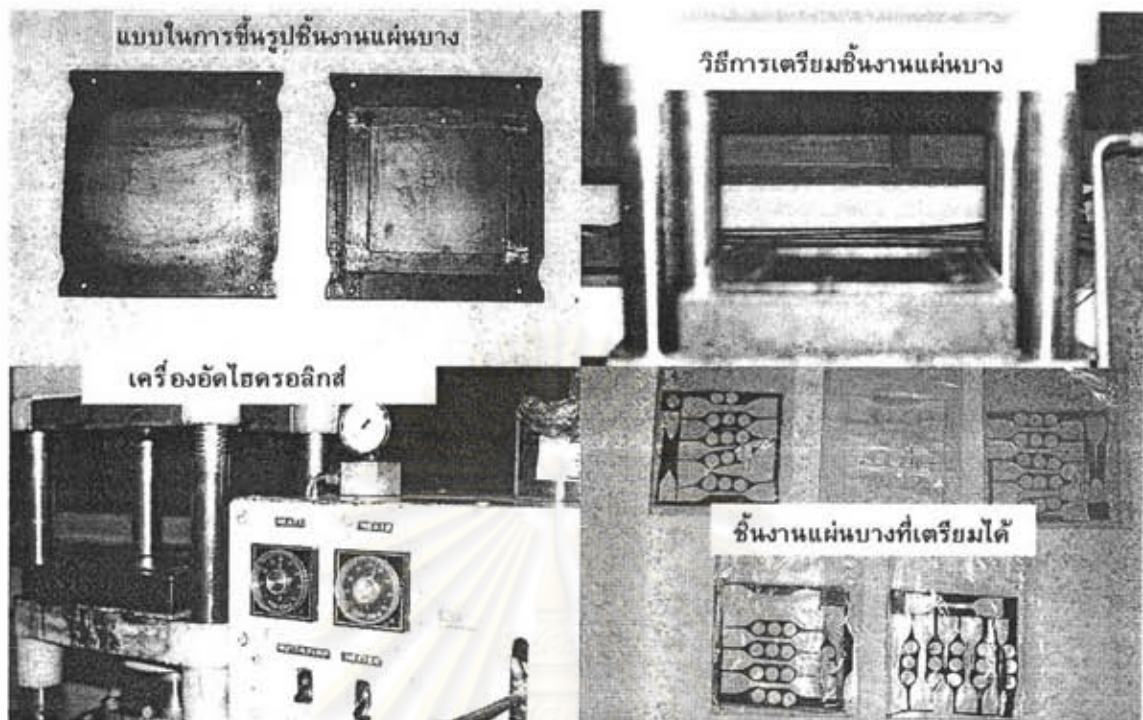
และจากที่ทราบมาแล้วว่างานวิจัยในครั้งนี้ แบ่งกากออกเป็น 2 ประเภท ดังนั้นจึงต้องมีระบบที่ใช้สำหรับผลิตผลิตภัณฑ์กาขยผนึก 2 ประเภทเช่นกัน เป็นที่น่าสังเกตว่าการเตรียมผลิตภัณฑ์กาขยผนึกหรือที่เรียกสั้นว่ากาขยผนึกนั้น เป็นคำที่ใช้ในทางด้านการจัดการกากกัมมันตรังสี และถ้านำมาเปรียบเทียบกับด้านโพลีเมอร์ ก็จะหมายถึงการขึ้นรูปโพลีเมอร์ให้ได้รูปร่างที่ต้องการนั่นเอง ฉะนั้นถ้าพบคำ 2 คำนี้ก็ควรเข้าใจว่าเป็นความหมายเดียวกัน เพื่อความไม่สับสนสำหรับงานวิจัยนี้

3.4.2.1 การเตรียมแบบสำหรับการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์กากกัมมันตรังสีจำลองผนึก

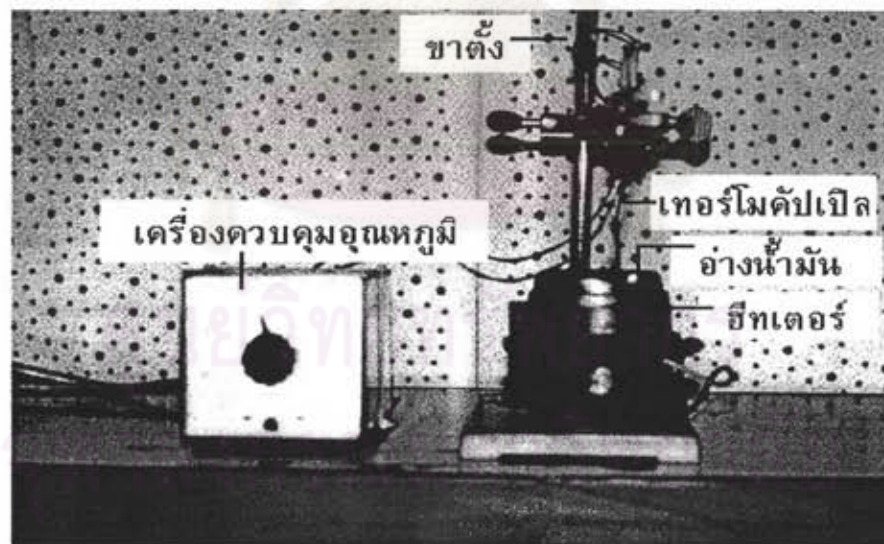
ท่อทองแดงที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 มิลลิเมตร ได้ถูกนำมาใช้ในการขึ้นรูปโพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำผสมกับกากกัมมันตรังสีจำลอง สำหรับเตรียมชิ้นงานที่มีลักษณะเป็นแท่งทรงกระบอกสำหรับใช้ในการทดสอบความทนทานต่อแรงกดและแผ่นเหล็กสี่เหลี่ยมพร้อมด้วยแผ่นเหล็กหนา 2 มิลลิเมตร ที่เจาะตรงกลาง เพื่อเตรียมชิ้นงานที่เป็นแผ่นในการนำไปทดสอบความต้านทานแรงดึง ดังแสดงรายละเอียดของระบบที่ใช้ในงานวิจัยนี้ในรูปที่ 3-3

3.4.2.2 การเตรียมแบบสำหรับขึ้นรูปผลิตภัณฑ์กาขยผนึก

สำหรับส่วนนี้มิไ่ว้เตรียมชิ้นงานที่จะนำไปทดสอบความทนทานต่อการถูชะล้างซึ่งตามมาตรฐานได้ระบุว่า ถ้าตัวอย่างเป็นแท่งรูปทรงกระบอกจะต้องมีอัตราส่วนของความยาวและเส้นผ่าศูนย์กลางระหว่าง 0.2 ถึง 5 ฉะนั้นจึงสามารถใช้วัสดุแบบเดียวกับที่ใช้เตรียมชิ้นงานในข้อ 3.4.2.1 ได้ แต่ส่วนที่จะต้องเพิ่มขึ้นคืออุปกรณ์พิเศษที่ใช้ในการผสมกากกัมมันตรังสีกับโพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนต่อเครื่องมือ รูปที่ 3.4 แสดงอุปกรณ์และเครื่องมือในส่วนนี้ ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์ให้ความร้อนในการหลอมโพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ ชุดควบคุมอุณหภูมิ มีเทอร์โมคัปเปิล และอุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิ รวมกันเป็นชุดควบคุมดังกล่าว อย่างน้ำมัน และหลอดแก้วที่ใช้สำหรับผสมกากกัมมันตรังสี เข้ากับโพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ

รูปที่ 3.3 แบบสำหรับการขึ้นรูปชิ้นงาน

รูปที่ 3.4 อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับผสมกากกัมมันตรังสีและโพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ

3.4.3 ระบบการผลิตผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้า

จากการทดลองผนึกกากขี้เถ้ากับสารทำให้แข็งตัวซึ่งหมายถึงโพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ ผลปรากฏว่าระบบที่เหมาะสมในการผนึกกากขี้เถ้าสำหรับการทดสอบความต้านทานแรงดึง

และระบบที่เหมาะสมในการผึ่งกากสำหรับการทดสอบความทนทานต่อแรงกด แสดงในตารางที่ 3-2 และ 3-3 ตามลำดับ ทุกครั้งของการผลิตผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้าสำหรับทดสอบสมบัติต่าง ๆ นั้นถือได้ว่าการผลิตแต่ละครั้งผลิตภัณฑ์ที่ได้เป็นตัวแทนของการผลิตหลายครั้ง เพราะตัวอย่างแต่ละตัวอย่างที่เตรียมได้เป็นต่างแบบที่มีค่าควบคุมเท่ากัน เช่น อุณหภูมิและความดันในการขึ้นรูป เป็นต้น

ตารางที่ 3-2 ระบบที่เหมาะสมในการผึ่งกากสำหรับการทดสอบความต้านทานแรงดึง

ชนิด	อุณหภูมิของเครื่องอัด(°C)	เวลาที่ใช้ในการพรีอิทและเวลาที่ใช้ในการขึ้นรูป (นาที)					
		10% waste		30% waste		50%waste	
กากชนิดเก่า	130	10	25	10	25	10	25
กากสลัดจ์	130	10	35	10	35	10	30
Na ₂ SO ₄	130	10	30	10	30	10	25
กากบอริก	130	10	25	10	25	10	25
กากเรซิน	130	10	20	10	20	10	30

ตารางที่ 3-3 ระบบที่เหมาะสมในการผึ่งกากสำหรับการทดสอบความทนทานต่อแรงกด

ชนิด	อุณหภูมิของเครื่องอัด(°C)	เวลาที่ใช้ในการพรีอิทและเวลาที่ใช้ในการขึ้นรูป (นาที)					
		10% waste		30% waste		50%waste	
กากชนิดเก่า	180	30	20	30	30	40	20
กากสลัดจ์	180	30	25	30	20	25	20
Na ₂ SO ₄	180	30	10	30	15	25	15
กากบอริก	180	40	20	40	20	40	20
กากเรซิน	180	30	20	30	20	30	20

3.4.4 การผลิตผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้า

เช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าจะต้องมีการแยกผลิตในส่วนของ ระบบที่มีกัมมันตภาพรังสีและระบบที่ไม่มีกัมมันตภาพรังสีออกจากกันดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

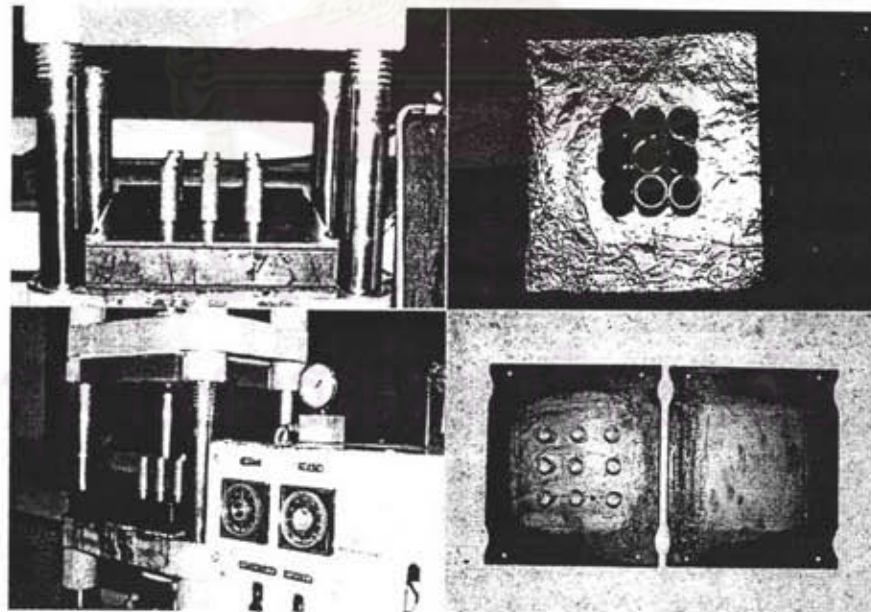
3.4.4.1 การเตรียมผลิตภัณฑ์กากกัมมันตรังสีจำลองผึ่ง

การผลิตชิ้นงานในส่วนนี้ สามารถเทียบได้กับการขึ้นรูปโพลีเมอร์ที่มีสารเพิ่มเนื้อเป็นส่วนผสมให้มีขนาดที่ต้องการโดยใช้แบบที่เตรียมจากข้อ 3.4.2.1 โดยหลักการจะต้องให้ความร้อนที่อุณหภูมิและเวลาที่กำหนดในตารางที่ 3-2 และ 3-3 ซึ่งเป็นผลการทดลองในการหาสภาวะที่เหมาะสมในการผึ่งกาก สำหรับเตรียมชิ้นงานที่ใช้ทดสอบความต้านทานแรงดึงและสำหรับเตรียมชิ้นงานที่ใช้ทดสอบความทนทานต่อแรงกดตามลำดับ ในการหลอมโพลีเอทิลีนชนิดความหนาแน่นต่ำชนิดเม็ด

ที่ได้รับการอนุเคราะห์มาจากบริษัทผู้ผลิต ให้เป็นแผ่นบางประมาณ 2 มิลลิเมตรและแท่งทรงกระบอกขนาด 15x30 มิลลิเมตร ตามต้องการ เครื่องมือที่ใช้ในการให้ความร้อนและความดันแก่โพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ คือ เครื่องอัดไฮดรอลิก พร้อมทั้งอุปกรณ์ในข้อ 3.4.2.1 ที่มีส่วนผสมของกากกัมมันตรังสีจำลองและ LDPE อยู่ในอุปกรณ์ดังกล่าว จากเม็ดพลาสติกก็จะเปลี่ยนเป็นแผ่นบางและแท่งทรงกระบอกขนาดที่ต้องการ ลักษณะการอัดตัวอย่าง แสดงในรูปที่ 3-5 สำหรับการเตรียมสำหรับกากประเภทต่างๆ จะใช้วิธีการเช่นเดียวกันกับข้างต้นเพียงแต่เปลี่ยนชนิดของผสมในขั้นแรกและทำการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนของกากและเม็ดพลาสติก (Waste to binder ratio) ดังแสดงในตารางที่ 3-2 การผลิตผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้าในส่วนนี้สามารถผลิตได้เพียงพอสำหรับเตรียมเป็นชิ้นงานเพื่อทำการทดสอบคุณสมบัติความทนทานต่อแรงกด ความต้านทานแรงดึงและความทนทานต่อสารเคมี คืออย่างน้อย 5 ตัวอย่างสำหรับการทดสอบแต่ละครั้ง ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

3.4.4.2 การเตรียมผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้า

การเตรียมชิ้นงานสำหรับทดสอบความทนทานต่อการถูกชะล้างในส่วนนี้เตรียมจากการผสมโพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำ และกากกัมมันตรังสีครึ่งละชนิด ที่เตรียมได้จากหัวข้อ 3.4.1.2 ในเครื่องมือที่เตรียมจากหัวข้อ 3.4.2.2 ภายใต้อุณหภูมิที่เหมาะสม กวนให้ส่วนผสมเข้ากันและทิ้งให้เย็น จากนั้นนำส่วนผสมที่แข็งตัวเรียบร้อยแล้วออกจากเครื่องมือ เพื่อนำไปทำการทดสอบคุณสมบัติต่อไป โดยมีสัดส่วนที่ใช้ผลิตเช่นเดียวกันกับหัวข้อ 3.4.4.1 และแสดงไว้ในตารางที่ 3-4

รูปที่ 3-5 การเตรียมตัวอย่างสำหรับอัดและการอัดด้วยเครื่องอัดไฮดรอลิก

ตารางที่ 3-4 สัดส่วนของกากกัมมันตรังสีชนิดต่างๆ และโพลีเอทีลีนชนิดความหนาแน่นต่ำที่ใช้ในการเตรียมผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้า

ชนิดของกาก	สัดส่วนของกากโดยน้ำหนักภายในผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้า		
กากประเภทเถ้าและกรวดบอริก	10	30	50
กากประเภทโซเดียมซัลเฟต	10	30	50
กากประเภทสลัดจ์	10	30	50
กากประเภทเรซิน	10	30	50

3.4.5 การทดสอบคุณสมบัติ

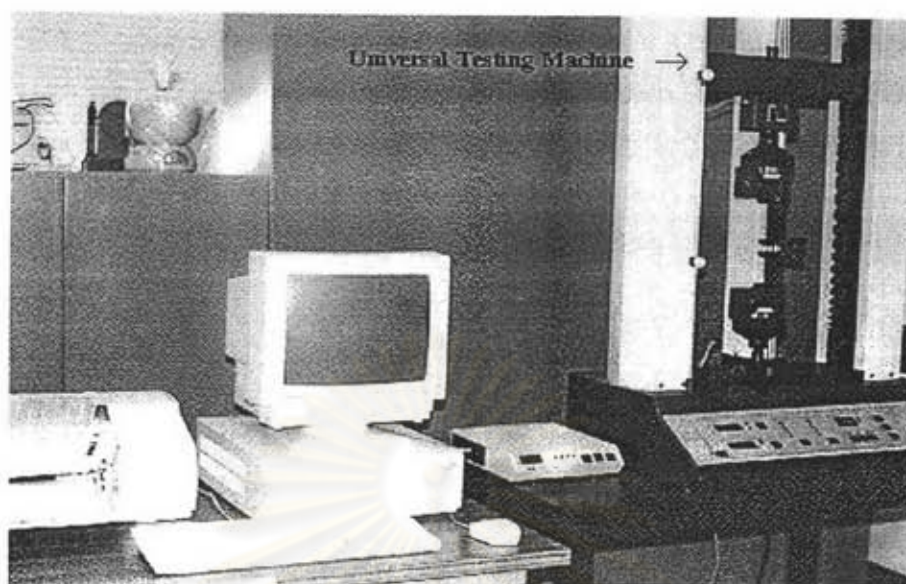
ตามมาตรฐานในการผลิตผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้า จะต้องมียุทธศาสตร์ต่างๆ ที่จำเป็นต้องทดสอบดังจะกล่าวต่อไปนี้

3.4.5.1 ความทนทานต่อแรงกด (Compressive Strength)

ผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้าที่ใช้สำหรับการทดสอบความทนทานต่อแรงกดนี้คือชิ้นงานที่เตรียมได้จากหัวข้อ 3.4.4.1 ผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้าที่ผลิตได้จำเป็นต้องผ่านการทดสอบมาตรฐานความทนทานต่อแรงกดเพราะในการฝังกากจริง ผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้าจะต้องไม่สามารถดันภาชนะที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้าออกมา เนื่องจากไม่สามารถทนต่อแรงกดได้ ผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้าสำหรับทดสอบมีลักษณะเป็นแท่งทรงกระบอกเส้นผ่าศูนย์กลาง 15 มม และสูง 30 มม ขนาดนี้เป็นขนาดที่กำหนดอยู่ในมาตรฐานการทดสอบคุณสมบัติทางด้านความทนทานต่อแรงกด American Society of Test Method D695M หรือเรียกย่อๆ ASTM D695M หลักการโดยสรุปก็คือ นำชิ้นงานตัวอย่างไปกดด้วยเครื่องทดสอบความต้านทานแรงดึงและความทนทานต่อแรงกด (Universal Testing Machine) จากบริษัทฮาว์นฟีลล์รุ่น 100R ดังแสดงในรูปที่ 3-6 ที่อัตราการกดคงที่และภายใต้สภาวะที่กำหนดสังเกตพฤติกรรมหลังจากได้รับแรง บันทึกแรงที่ใช้ ซึ่งจะแสดงผลในบทถัดไปหัวข้อ 4.1

3.4.5.2 ความต้านทานแรงดึง (Tensile Strength)

ผลิตภัณฑ์กากขี้เถ้าที่ใช้สำหรับการทดสอบความต้านทานแรงดึงนี้คือชิ้นงานที่เตรียมได้จากหัวข้อ 3.4.4.1 ส่วนที่มีลักษณะเป็นแผ่นพลาสติกเรียบหนา 2 มิลลิเมตร นำไปตัดเป็นรูปดัมเบลล์ เพื่อนำไปดึงด้วยเครื่องทดสอบเดียวกันกับในหัวข้อ 3.4.5.1 โดยมีอัตราในการดึงคงที่ตามมาตรฐานการทดสอบสมบัติทางด้านความทนทานต่อแรงดึง American Society of Test Method D638 : ASTM D638 ผลและการวิจารณ์ผลในส่วนนี้ จะแสดงผลในบทถัดไปหัวข้อที่ 4.2

รูปที่ 3-6 เครื่องทดสอบความต้านทานแรงดึงและความทนทานต่อแรงกด (Universal Testing Machine) จากบริษัทฮาว์ฟิวส์รุ่น 100R

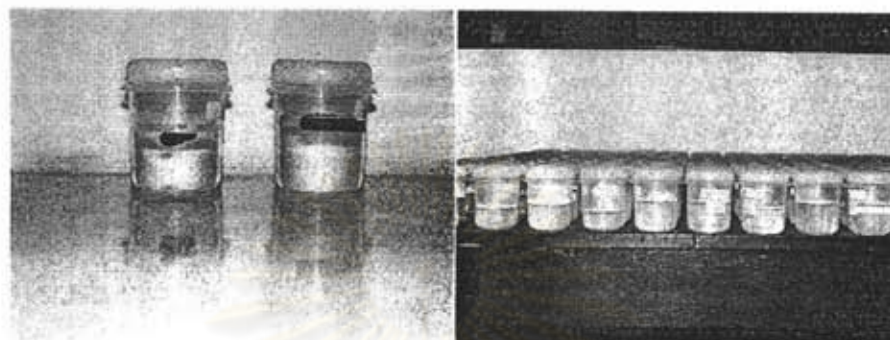
3.4.5.3 ความทนทานต่อสารเคมี (Chemical Resistance)

ผลิตภัณฑ์กักขังน้ำที่ใช้สำหรับการทดสอบความทนทานต่อสารเคมีนี้คือชิ้นงานที่เตรียมได้จากหัวข้อ 3.4.4.1 ตัดเป็นรูปแผ่นดิสก์ เพื่อนำไปแช่ในตัวอย่างละลายทั้งหมด 5 ชนิดซึ่งพบว่าเป็นสารละลายที่มักพบใต้พื้นดิน [9,10] คือสารละลายโซเดียมคลอไรด์ สารละลายแคลเซียมซัลเฟต สารละลายกรดซัลฟิวริก สารละลายโซเดียมคาร์บอเนต และสารละลายไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ โดยทั้ง 5 ชนิดมีความเข้มข้นเท่ากันที่ 10 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทำการวัดขนาดและน้ำหนักที่เปลี่ยนไปของตัวอย่างก่อนและหลังแช่ในสารละลายข้างต้น ตามมาตรฐานการทดสอบสมบัติทางด้านความทนทานต่อสารเคมี American Society of Test Method D543 : ASTM D543 ผลและการวิจารณ์ในส่วนของการทดสอบนี้จะแสดงในหัวข้อ 4.3 ในบทถัดไป

3.4.5.4 ความทนทานต่อการถูกชะล้าง (Leaching Resistance)

ผลิตภัณฑ์กักขังน้ำที่ใช้สำหรับการทดสอบความทนทานต่อการถูกชะล้างนี้คือชิ้นงานที่เตรียมได้จากหัวข้อ 3.4.4.2 ชิ้นงานจะมีลักษณะเป็นแท่งทรงกระบอกนำไปทดสอบโดยการแช่ชิ้นงานในน้ำ (Deionized water) ที่ระยะเวลาที่กำหนดในมาตรฐาน ANS/ANSI 16.1-1986 ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะต้องทำการเปลี่ยนน้ำที่ใช้แช่ตัวอย่างทุกครั้งเมื่อถึงเวลาที่กำหนด 10 ช่วงดังนี้คือ 2, 5, 7, 24, 24, 24, 24, 336, 672 และ 1032 ชั่วโมง ฉะนั้นจะได้ตัวอย่างน้ำ 10 ตัวอย่างด้วยกัน นำน้ำไปวัดกัมมันตภาพรังสีและทำการคำนวณค่ากัมมันตภาพรังสีที่มีอยู่ในน้ำ จากนั้นจะคำนวณค่า

ดัชนีการถูกชะล้าง (leach index) ของผลิตภัณฑ์กักขังผักผลไม้แต่ละชนิดซึ่งควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 6.0 การทดลองในส่วนนี้จะปรากฏในภาพที่ 3-7 ส่วนสมการต่างๆที่ใช้ในการคำนวณจะนำมาจากมาตรฐาน ANS/ANSI 16.1-1986 สำหรับรายละเอียดและตัวอย่างการคำนวณจะแสดงอยู่ในภาคผนวก

รูปที่ 3-7 การทดสอบความสามารถในการถูกชะล้าง

ระบบวัดที่ใช้ในการวัดกัมมันตภาพรังสี คือระบบเดียวกันกับที่ใช้วัดกัมมันตภาพรังสีของ กากข ที่ได้เตรียมขึ้นดังแสดงในรูปที่ 3-2 แล้ว ผลการวิเคราะห์และการวิจารณ์จะปรากฏในหัวข้อที่ 4.4 ในบทที่ 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย